

## ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

ว่าด้วยการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการวินิจฉัย

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศวางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศว่าด้วยการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การไต่สวน” หมายความว่า การดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานไม่ว่าจะโดยเรียกเอกสารจากบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน หรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือคำชี้แจงเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและมูลกรณีที่มีการยื่นคำร้อง หรือเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงและพิสูจน์การกระทำว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่

“การพิจารณา” หมายความว่า การรวบรวมและตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำให้การแก้คำร้อง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิสูจน์การกระทำว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือไม่

“การวินิจฉัย” หมายความว่า การชี้ขาดตัดสินประเด็นข้อพิพาทตามข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และพยานหลักฐานที่สนับสนุนคำร้องหรือคำให้การแก้คำร้องของคู่กรณี

“ข้อพิพาท” หมายความว่า ประเด็นปัญหาที่มีการพิพาทหรือโต้เถียงกันว่าการกระทำนั้นมีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งเข้ามาเป็นคู่กรณีไม่ว่าด้วยความสมัครใจหรือถูกเรียกเข้ามา เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจถูกกระทบจากผลแห่งการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศหรือการมีคำวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าว

“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้ที่เสนอข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายด้วย

“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

“ประธานกรรมการ วลพ.” หมายความว่า ประธานกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

“คณะกรรมการ วลพ.” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

“กรรมการ วลพ.” หมายความว่า กรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ วลพ. แต่งตั้ง

“กรม” หมายความว่า กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ข้อ ๔ ให้อธิบดีรักษาการตามระเบียบนี้ และเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

#### หมวด ๑

#### การกำกับดูแล

ข้อ ๕ ประธานกรรมการ วลพ. และกรรมการ วลพ. ต้องรักษาคุณภาพของการดำรงตำแหน่งรวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตนและการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ตลอดจนรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของตำแหน่งหน้าที่โดยเคร่งครัด และพึงปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(๑) มีความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม และต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนว่าได้ปฏิบัติตนดังกล่าวอย่างเคร่งครัดครบถ้วน

(๒) ยึดถือหลักการสิทธิมนุษยชนสากล หลักกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องและถูกต้องตามหลักนิติธรรม

(๓) รับฟังข้อเท็จจริงจากทุกฝ่ายให้ครบถ้วนด้วยความเสมอภาคโดยไม่เลือกปฏิบัติ

(๔) ใต้อำนวยการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทของคู่กรณีด้วยความรอบคอบ รวดเร็ว และเป็นธรรมตามระยะเวลาที่กำหนด

(๕) ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ และไม่กระทำการใดอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

(๖) มีอัธยาศัยที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเท โปร่งใสและตรวจสอบได้

(๗) ยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่แสวงหาประโยชน์ที่มีขอบ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่

(๘) เคารพและปฏิบัติตามมติหรือความเห็นของเสียงข้างมากโดยเคร่งครัดและไม่กระทำการใด ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของมติหรือความเห็นดังกล่าว

(๙) คำนึงถึงความปลอดภัย ความสะดวก ความเป็นส่วนตัว และอัตลักษณ์ทางเพศ ของคู่กรณีหรือประชาชนที่มาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือมาติดต่อในเรื่องที่เกี่ยวกับการไต่สวน การพิจารณา และการวินิจฉัยอย่างเหมาะสม

ข้อ ๖ ประธานกรรมการ วลพ. และกรรมการ วลพ. ไม่พึงกระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่กระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จนอาจเสียความเป็นธรรม

(๒) ไม่เปิดเผยข้อมูลที่ตนล่วงรู้จากการปฏิบัติหน้าที่อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล หรือหน่วยงานใด

(๓) ไม่ใช่ข้อเท็จจริงในคำร้อง คำให้การแก้คำร้อง หรือข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น หรือใช้ดำเนินการใดที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่คู่กรณี บุคคล หรือหน่วยงานใด

(๔) ไม่กระทำการใดที่เป็นการให้คำมั่นหรือจูงใจให้คู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดหรือทุกฝ่ายยอมรับ ข้อเสนอใด ๆ โดยไม่สมัครใจ

(๕) ไม่ยินยอมให้บุคคลในครอบครัวก้าวก้าวยการปฏิบัติหน้าที่ของตนหรือของกรรมการ วลพ. คนอื่น หรือยินยอมให้ผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนไปแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้

(๖) ไม่ควรรับการแต่งตั้งเป็นผู้แทนของผู้ร้องในการไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัย

(๗) ไม่รับทรัพย์สิน ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดจากคู่กรณีหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ข้อพิพาทที่ได้ไต่สวนหรือพิจารณาและวินิจฉัย

(๘) ไม่ทอดทิ้ง หรือละทิ้งการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของตน

(๙) ไม่กระทำการใดที่เป็นการกลั่นแกล้งบุคคลใด หรือใช้อำนาจครอบงำผิดครองธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่

(๑๐) ควรละเว้นการคบหาสมาคมกับคู่กรณีหรือบุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียในประเด็นข้อพิพาท อันอาจกระทบต่อความเชื่อถือศรัทธาของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลทั่วไป

(๑๑) ไม่กระทำการใดที่อาจทำให้การไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทเสียความ เป็นธรรม

ข้อ ๗ ในกรณีที่คู่กรณีสมัครใจให้มีการประนีประนอมข้อพิพาท ให้กระทำในสถานที่ ที่เหมาะสม รวมทั้งชี้แจงให้ทุกฝ่ายได้ทราบผลดี ผลเสีย และบันทึกประเด็นหรือข้อที่ยอมไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๘ การบันทึกถ้อยคำของคู่กรณี หรือพยานบุคคลใด จะต้องบันทึกเฉพาะข้อความในประเด็นข้อพิพาทหรือที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท ส่วนการบันทึกคำแถลงจะต้องให้ได้ความชัดเจนตรงตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ และให้ผู้ให้ถ้อยคำหรือแถลงลงชื่อไว้

ข้อ ๙ ในการประชุมเพื่อพิจารณา วินิจฉัย หรือปรึกษาหารือกันของประธานกรรมการ วลพ. และกรรมการ วลพ. พึงแสดงข้อคิดเห็นและเหตุผลได้อย่างกว้างขวางครอบคลุมทุกประเด็น เพื่อให้ได้คำวินิจฉัยชี้ขาดที่ถูกต้องและเที่ยงธรรม

ข้อ ๑๐ เมื่อจะมีคำวินิจฉัยในเรื่องใดประธานกรรมการ วลพ. และกรรมการ วลพ. จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัติหรืออิทธิพลของผู้ใด

คำวินิจฉัยและคำสั่งจะต้องมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นข้อพิพาทและต้องให้เหตุผลโดยชัดเจนสามารถปฏิบัติได้

ข้อ ๑๑ ประธานกรรมการ วลพ. และกรรมการ วลพ. ควรถอนตัวจากการไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทนั้น เมื่อมีเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน หรือมีเหตุประการอื่นที่อาจทำให้การไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทนั้นเสียความเป็นธรรม รวมทั้งไม่กระทำการใดในประการที่อาจทำให้เสียความเป็นธรรม

ข้อ ๑๒ ให้ประธานกรรมการ วลพ. และกรรมการ วลพ. กำกับดูแลอนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัย เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต และป้องกันมิให้กระทำการใดที่อาจทำให้การไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทของคณะกรรมการ วลพ. เป็นที่เสื่อมเสียหรือเสียความยุติธรรม

## หมวด ๒

### การตรวจสอบ

ข้อ ๑๓ ให้ประธานกรรมการ วลพ. กำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการ วลพ. ให้เป็นไปตามระเบียบนี้อย่างเคร่งครัด รวมทั้งตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรมในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามข้อ ๕ หรือข้อ ๖ แห่งระเบียบนี้

(๒) เมื่อมีผู้ร้องเรียนว่ามีการกระทำหรือละเว้นการกระทำใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๔) มีเหตุอื่นตามที่ประธานกรรมการ วลพ. เห็นสมควร

เมื่อได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่ามีมูลการกระทำผิดตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการ วลพ. พิจารณาดำเนินการสอบสวนตามที่เห็นสมควร หากไม่มีมูลการกระทำผิดให้ยุติเรื่อง หากดำเนินการสอบสวนแล้วปรากฏว่ากรรมการ วลพ. ผู้นั้นกระทำผิด ให้กรมเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๔ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวอ้างว่าประธานกรรมการ วลพ. กระทำผิดตามข้อ ๑๓ (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กรมรายงานต่อรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาสอบสวนในกรณีดังกล่าวให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรม และให้นำความในข้อ ๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวอ้างว่าอนุกรรมการซึ่งประธานกรรมการ วลพ. แต่งตั้งและมีใช้กรรมการ วลพ. ได้กระทำผิดตามข้อ ๑๓ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ให้ประธานกรรมการ วลพ. ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เกิดความชัดเจนและเป็นธรรม หากมีมูลการกระทำผิดดังกล่าวให้ประธานกรรมการ วลพ. มีคำสั่งให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่อนุกรรมการทันที แต่หากไม่มีมูลความผิดให้ยุติเรื่อง

ข้อ ๑๖ ในกรณีมีการคัดค้านประธานกรรมการ วลพ. กรรมการ วลพ. หรือคณะกรรมการ วลพ. คนใดขอถอนตัวจากการไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาท หรือกรรมการ วลพ. คนใดมีสำนวนข้อพิพาทค้างการไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าในการไต่สวนหรือการพิจารณาและวินิจฉัยข้อพิพาทนั้น ให้ประธานกรรมการ วลพ. เรียกคืนสำนวนข้อพิพาทจากกรรมการ วลพ. คนนั้น เพื่อพิจารณามอบหมายให้กรรมการ วลพ. คนอื่นเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนข้อพิพาทนั้นแทน

การพิจารณามอบหมายให้กรรมการ วลพ. คนใดเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนข้อพิพาทแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการ วลพ.

ข้อ ๑๗ ให้ประธานกรรมการ วลพ. ตรวจสอบ ทบทวน และพิจารณาความเห็นของคณะอนุกรรมการก่อนเสนอให้คณะกรรมการ วลพ. พิจารณาและวินิจฉัย เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งหากล่าช้าจะทำให้เกิดความเสียหายต่อคู่กรณี หรือในกรณีที่จะต้องกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัย ประธานกรรมการ วลพ. จะไม่ดำเนินการดังกล่าวก็ได้

ในกรณีที่ประธานกรรมการ วลพ. หรือกรรมการ วลพ. คนใด มีความเห็นแย้งกันในประเด็นข้อพิพาทที่จะต้องพิจารณาและวินิจฉัย หรือมีประเด็นที่จะต้องให้คณะอนุกรรมการดำเนินการไต่สวนหรือพิจารณาเพิ่มเติม ให้ประธานกรรมการ วลพ. เสนอประเด็นความเห็นแย้งและประเด็นข้อพิพาทที่ต้องไต่สวนหรือพิจารณาเพิ่มเติมนั้นต่อที่ประชุมคณะกรรมการ วลพ. เพื่อพิจารณาชี้ขาด

ข้อ ๑๘ ให้ประธานกรรมการ วลพ. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาและวินิจฉัยประเด็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เพื่อตรวจสอบและป้องกันมิให้เกิดการไต่สวนหรือพิจารณาและวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทเรื่องเดียวกันที่อาจเสนอให้พิจารณาและวินิจฉัยในคราวเดียวกัน

ข้อ ๑๙ ห้ามมิให้คณะกรรมการ วลพ. รับประเด็นข้อพิพาทที่ได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดแล้วมาพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดอีก

ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการ วลพ. ได้วินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทเดียวกันกับประเด็นข้อพิพาทที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือหน่วยงานอื่นของรัฐได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้ประธานกรรมการ วลพ. ตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว หากปรากฏว่าคำวินิจฉัยซ้ำกันในประเด็นข้อพิพาทเดียวกัน ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. มีผลดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. สิ้นผลใช้บังคับ ถ้าผลแห่งคำวินิจฉัยนั้นขัดแย้งกับคำพิพากษา หรือคำสั่งของศาล

(๒) ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. ยังมีผลใช้บังคับได้ ถ้าผลแห่งคำวินิจฉัยนั้นขัดแย้งกับคำวินิจฉัยของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่ใช่ศาล

ข้อ ๒๐ ในการบังคับตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการ วลพ. ให้ประธานกรรมการ วลพ. ควบคุม กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยหรือคำสั่งอย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว

ข้อ ๒๑ ให้คณะกรรมการ วลพ. จัดทำข้อมูลแยกประเภทของจำนวนข้อพิพาทที่ได้ไต่สวนหรือพิจารณาและวินิจฉัย ผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัย รวมทั้งปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการคุ้มครองและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ เพื่อรายงานคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเรือเอก ณรงค์ พิพัฒนาศัย

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ